

Rávvagat mánáide ja nuoraide Eurohpa Ráđi bargguin mánáid vuoigatvuođaid birra (2022-2027)

www.coe.int/children

Hukset Eurohpa
mánáide ja mánáiguin

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

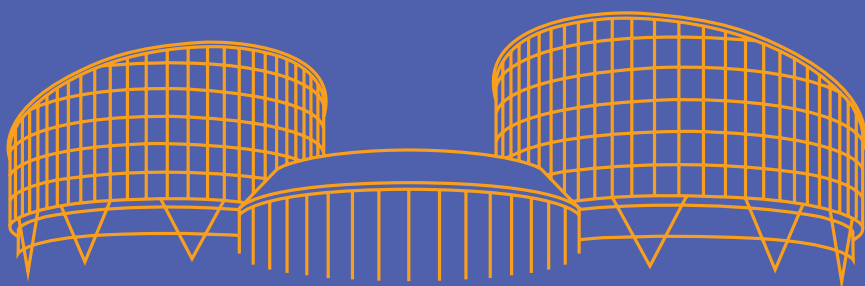
Rávvagat mánáide ja nuoraide Eurohpa Ráđi barggut mánáid vuoigatvuodáide (2022-2027)

Dát leat rávvagat mánáide ja nuoraide gaskkal 12 jagi ja 17 jagi vai áddejit válde áššiid Eurohpa ráđi áigumušain mánáid ja nuoraid vuoigatvuodáid barggus (2022-2027). Jus don háliidat geahččat olles dokumeantta, de gávnnat dan [dáppe](#).

Rávvagiin leat muhtin evttohusat maid mánát ja nuorra olbmot leat buktán. Jus háliidat diehtit eanet, de sáhtát geahččat [Raporta gulaskuddama birra mánáin movt hábmet strategijja mánáid vuoigatvuodáid](#).

***Mii lea
Eurohpa
Ráđđi?***

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Eurohpalaš organisašuvdna mas leat 46 riikka fárus, maid gohčodit miellahttu riikan, ja lea Strasbourgas, Frankriikkas.

Vuodđuduvvui sihkkarastit ahte buot diet riikkat suodjalit olmmošvuoigatvuođaid, mánáid vuoigatvuođaid go dorjot mánáid ja nuoraid nu go du ovdánit ollislaččat, ja hehttet juohke lágan vahága.

Eurohpa Ráđis

Strasbourg

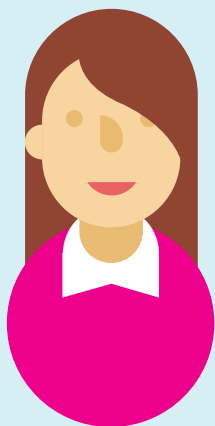
Don oainnát daid 46 miellahttostáhtaid dán kárttas:

Albánia	Liechtenstein
Andorrá	Lietuva
Armenia	Luxemburg
Nuortariika	Malta
Azerbaidžana	Moldova Dássevárdi
Belgia	Monaco
Bosnia-Hercegovina	Montenegro
Bulgaria	Nederlánda/Hollánda
Kroatia	Davvi Makedonia
Kypros	Norga
Čehkkia Dássevárdi	Polska
Dánmárku	Portugal
Estteeana	Románia
Suopma	San Marino
Frankriika	Serbia
Georgia	Slovakia Dássevárdi
Duiska	Slovenia
Greika	Espánnja
Ungar	Ruoþta
Islánda	Sveica
Irlánda	Durku
Itália	Ukraina
Latvia	Stuorra Británia

Iskka min
interaktiivva
kárta [dás!](#)

**Mat leat mánáid
vuoigatvuodát?**

Mánáid vuoigatvuodát

leat lohpadusat maid
ráđđehusat leat
dahkan vai mánát ja
nuorraolbmot vuollel
18 jagi besset eallit
buori eallima eai ge
dárbbas ballat.

[Pássa du vuoigatvuodaide](#)

[Mus leat vuoigatvuodát,
dus leat vuoigatvuodát.
Sus leat vuoigatvuodát
...Oahpisteapmi mánáid
vuoigatvuodaide](#)

**Geahča
dáid!**

Mii lea strategiija mánáid vuoigatvuodaid ektui ja movt dat ráhkaduvvui?

Strategiija lea guhkesáiggi plána.

Eurohpa Ráđi Strategiija mánáidvuoigatvuodaid birra, lea boadus guhkit áiggi barggus.

Dies ledje farus:

Miellahtu stáhtaid ráđdehusat

ledje sádden ámmátolbmuid departemeanttain buot Eurohpa Ráđi miellahtu riikkain ráhkadit lágáid ja doaimmaid suodjalit mánáid dahje bargat áššiiguin mat leat dehálaččat mánáide ja sin vuoigatvuodaide.

Riikkaidgaskasaš organisašuvnnat

Institušuvnnat maid ráđdehusat leat ceggen vai barget ovttas dahkat máilmmi buorebun mánáide ja ollesolbmuide. Ovdamearkan leat eanas riikkat fárus Ovttastahttojuvvon Nášuvnnain ja 27 eurohpaš riikkat leat fárus Eurohpa uniovnas.

Eaktodáhtolaš organisašuvnnat

Joavkkut dahje searvvit mat leat vuođđuduvvon veahkehit mánáid ja earáid dainna ulbmiliin ahte ovdamearkan vuosttildit geafivuoda dahje dálkkádat rievdamiid. Diet leat gohčoduvvon eai stáhtalaš organisašuvnnat, dahje maid NGO.

Mánát, ja earenoamážit 220 máná miehtá Eurohpa

Buot olbmot vuollil 18 jagi.

Manne dárbbášit mii Eurohpa Ráđi strategiija mánáid vuoigatvuodaide?

Eurohpa Ráđdi ja miellahtu riikkaid ráđdehusat dárbbášit oktasaš ipmárdusa ja mihtuid go barget ollašuttit mánáid vuoigatvuodaide Eurohpas. Dat ođđa strategiija bagadallá **Ráđdehusaid ja sin guimmiid** bargat mánáid vuoigatvuodaiguin boahte guhitta jagi (2022-2027).

Movt bargá Eurohpa ráđdi ovttas ráđdehusaiguin?

Ovttasbargu **Eurohpa Ráđis** dáhpáhuvvá earret eará ná:

- * Soabadit ráđdehusaiguin oktasaš mearrádusaid suodjalit mánáid vuoigatvuodaide.
- * Juogadit dieđuid ja oahppat guhttet guoimmis.
- * Oahpahit fágaolbmuid geat barget mánáiguin.
- * Boktit fuomášumi mánáid áššiid birra, sin vuoigatvuodaide ja man dehálaš lea ahte mánát oassálastet.

STRATEGIIJAS LEAT 6 ULBMILA:

1

Gáhttet buot mánáid eret fápmogeavaheamis

2

Sihkkarastit ahte buot mánáin leat seamma buori vejolašvuodat servodagas

3

Doarjut mánáid geavahit teknologijaid ja geavahit daid sihkkarit

4

Dahkat riektemeannudeami buorebun mánáide

5

Addit juohke mánái jiena

6

Doarjut mánáid kriisain ja heahtediliin

Go mii bargat dieid mihtuid ektui, de mii Eurohpa rađis háliidit sihkkarastit ahte:

Váldit vuhtii sohkaabeale áššiid, geahččat makkár dárbbut goappa ge sohkabealis leat ja buktit earenoamáš evttohusaid jus lea dárbu.

Ovdamearka: gánddat ja nieiddat soitet gillát veahkaváldimiid ja dárbbašit earenoamáš suodjaleami.

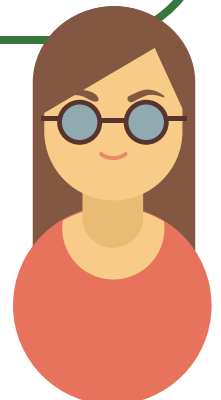
Jurddaš movt eastadit dahje hehttet vealaheami, mii ii leat rehálaš olbmuid vuostá, ja movt veahkehit mánáid ja nuoraid vártnuhis dilis meannuduvvot ovttadássaččat ja oažžut seamma vejolašvuodaid.

Ovdamearka: muhtin mánát heajos dilis dárbbašit eanet veahki skuvlla vázzit, ovdamearkan dárbbašit sii skuvlagirjjid, biepmu, interneahhta oktavuoda dahje bussebileahaid.

Addit vejolašvuodaid mánáide ja nuoraide vejolašvuoda juogadit sin oaiviliid, ahte guldalit sin, ja ahte besset váikkuhit mearrádusaide mat gusket sidjiide.

Ovdamearka: Eurohpa Ráđdi evttoha ahte ráđđehusat bovdejit mánáid doaluide dahje gulaskuddet singuin ođđa lágaid dahje doaimmaid birra go fal orrot guoskamen sidjiide.

DOAIBMA #1

Doalahit mánáid eret veahkaválddálašvuodas

► Manne mii Eurohpa Ráđis vuorjašuvvat dáinna?

Dat lea dan dihte go veahkaválddálašvuodta mánáid vuostá dáhpáhuvvá vaikko gos, nu go ruovttus, skuvllas, falástallamis ja diehtelas neahta bokte, **ja sáhtta váikkuhit mánáid beaivválaš dillái ja sihkarvuhtii.**

Leat **mánnga lágan** veahkaválddálašvuoda:

- * **Fysalččat:** go muhtin bávččagahtta du rupmaša, ovdamearkan hušku dahje mobbe du, mii lea dalle go mánát leat hilbadat dahje bahát nubbái, i fal dušše oktii, muhto mánnga geardde.
- * **Mentálalaččat:** go muhtin huiká dutnje, áitá du dahje muitala giellasiid du birra.
- * **Dovduičuohcci:** go soames loavkašuhttá máná dovdduid ohpit ja ohpit.
- * **Badjelgeahččan dahje illásteapmi:** go muhtin ollesolmmoš gi áimmahuššá du, ii váldde vára dahje lea hilbat duinna.

- * **Seksuálalaččat:** go muhtin guoskkahallá du rupmaša dakko gokko don it hálit, hállá dahje čájeha dutnje juoidá mat gusket seksuálatehtii dainna lágiin ahte soardá, baldá dahje vuorjašuhttá du.

► Maid mii de dahkat?

De mii veahkehit eiseválddiid:

- * Veahkehit vai sin riikka plána hehtte veahkaválddi mánáid vuostá, mánát galget fárus barggus.
- * Buoridit fuomášumi ahte veahkaváldi mánáid vuostá ferte bissehuvvot ja movt bargat nu.
- * Bissehit rumašlaš ránggašteami (mánáid ránggáštít fysalaš fámuin bávččagahttit, unohasvuoda dahje njuorasmahttit) vaikko gos, maiddái skuvllas ja ruovttus.
- * Vuosttildit seksuálalaš veahkaválddálašvuoda mánáid vuostá ja čuovvut mielde maid ráđdehusat dahket suodjalit mánáid, maiddái neahas.

[Kiko ja su giehta](#)

[Dá go lea seksuálalaš veahkaváldi](#)

[Muital muhtimii geasa luohát](#)

DOAIBMA #2

Várut fal ahte buot mánáin leat seamma vejolašvuodat ja besset fárrui servodagas

► Manne mii Eurohpa Ráđis vuorjašuvvat dáinna?

Go leat mánát ja bearrašat geat ellet **geafivuodas** ja lea váttis vázzit skuvlla, orrut ruovttus, oažžut divššu buohcceviesus, dahje oažžut soiála doarjaga.

Sáhtta leat vel váddáset go leat **ekonomalaš kriissat, pandemijat (nu go COVID-19), migrašuvdna, soahti** dahje birasbillisteamit dahje **dálkkádat rievdamat**.

Mánát maid vásihit **psykalaš váttisvuodaid** mat šaddet vearrábut nu go COVID-19 geažil, migrašuvnna geažil ja soáđi geažil.

► Maid mii de dahkat?

Mi de vehkehit ráđdehusaid:

- * Dáhkidit mánáid sosiála vuoigatvuodaid (nu go beassat doaktára lusa, oažžut veahki jus vanhemat leat barggu haga dahje geafit..), bissehit vealaheami, fállat psykalaš veahki, fállat mánáide skuvlla ja doalahit skuvllas.
- * Vuosttildit geafivuoda, hehttet ahte mánát olgguštuvvojit servodagas ja ahte ásašusat barget geafivuoda ja sosiála váttisvuoda vuostá.
- * Suodjalit mánáid váttis diliin, ovdamearkan sin geat orrot institušuvnnain, báhtardeddjiid dahje migrantta mánáid, doaibmahehttejuvvon mánáid, roma ja mátkkošteddjiid mánáid, LGBTI mánáid ja sin bearrašiid, mánáid geat gillájit mirkogeavaheamis ja mánáid geaid vanhemat geavahit narkotihka.

[Mánát ja nuorat geat leat suodjalusas. Dovdet iežadet rivttiid!](#)

[Mánáid váras DOSTA! kampánnja](#)

DOAIBMA #3

Doarjut mánáid oažžut teknologijja jageavahit dan sihkkarit

► Manne mii Eurohpa Rádis vuorjašuvvat dáinna?

Go **digitála teknologijja** lea min birra juohke sajis, muhto ii leat álo hábmejuvvon nu ahte sihkkarastá mánáid rievttit leat váldojuvvon vuhtii. Lea maid váttisvuolta go muhtin mánát eai beasa ollásit nehttii ja digitála oahppan ii leat doarvái buorre.

Leat **áššit mat baldet mánáid, vuorjašuhttet ja dahket váivves millii**, nu go fasttes govat dahje videot, nehta

[Kiko ja mángasat](#)

[Oahpa iežat vuoigatvuodaid birra digitálalaččat](#)

bokte cielaheapmi, vašiin hállat (go muhtin hállá fasttit dahje vašiin ovttá joavkku dahje olbmuid birra), rihkkot priváhtaeallima ja nehtas seksuálalaš veahkáváldin.

► Maid mii dieinna bargat?

Mii veahkehit ráđđehusaid:

- * Teknologijja olamuttos buot mánáide.
- * Ráhkadit nehttii sihkkaris báikkiid go mánát gávdnet dieđuid ja sáhttet mitalit iežaset oainnuid.
- * Buoridit skuvllaid oahpaheami teknologijja birra.
- * Oahpahit oahpaheddjiid, mitalit vanhemiidda ja váldit mánáid fárrui hábmet mearridit áššiide mat gusket ođđa teknologijji.
- * Váruhit go lea nehta badjel seksuála rihkkun mánáid vuostá, dieđihuvvo politiijii, dutkojuvvo, ja olbmot geat rihkkot mánáid, ránggáštuvvojit ja mánát geat leat gillán, ožžot veahki.
- * Oahppat ja čohkket dieđuid ođđa váttisvuodaid birra mat váikkuhit mánáid birgemii nehtas ja goanstajierpmis (mii áđđestallá maid olmmoš bargá nehtas).

DOAIBMA #4

Heivehit riektemeanudeami buorebuot mánáide

► Manne mii Eurohpa Ráđis vuorjašuvvat dainna?

Go mánát ja nuorat sáhttet vásihit ahte **riektesystema** mángga láhkái, ovdamearkan šaddet **gillát** rihkkuma dahje oidne dan dáhpáhuvamen (**rihkkuma**).

Sáhtta maid dáhpáhuvvat ahte **máná dahje nuorra sivahallo dahkan láhkarihkkuma**.

Soitet sin oahpu geažil sivahallot dahje geaid luhte sii galget orrut dan

botta go **vánhemat earránit**.

Mánáin ja nuorain soaita maid leat váttisvuohta gávdnat vuoiggalašvuođa jus ii álo čilgejuvvo mii dáhpáhuvvá dahje makkár rievttit ja rolla sis lea.

[Du vuoigatvuođat
agi ektui
Árvvoštallanvuogit](#)

► Maid mii áigut bargat?

Mii áigut veahkehit ráđdehusaid sihkkarastit ahte mánát besset riektesystemii ja ahte sis lea advokáhta gi sin ovddasta. Lea maid dehálaš ahte mánát ja nuorat besset fárus rievttis, mii mearkkaša ahte sii ožžot dieđuid iežaset vuoigatvuođaid ja rolla birra rievttis ja ahte fágaolbmot guldalit sin.

Maid gokča min bargu:

- * Mánáid ja vihttaniid dárbbuid.
- * Mii lea buoremus mánáide ja nuoraide go sin vánhemat earránaddet dahje jus mearriduvvo ahte sii galget fuolahusinstitušvdnii.
- * Mat leat vejolaš doaimmat mánáide ja nuoraide geat leat rihkkon lága.
- * Movt heivehit doaimmaid buorebut mánáide ja nuoraide go fertejit báhtarit okto dahje vanhemiiguin ruovtturiikkas geafivuođa geažil, soađi geažil dahje go ballet iežaset sihkarvuođa ovddas.
- * Bearráigeahččat báikkiid gos mánát ja nuorat leat massán friddjavuođa ja eai beasa eret, nugo politiijastašuvnnaid ja giddagasaid.
- * Doarjut mánáid ja nuoraid ahte rievdadit oainnu Eurohpaláš olmмоšvuoigatvuođa duopmostuollu, mii lea riikkaidgaskasaš duopmostuollu mii goziha ahte miellahttoriikkat eai rihko olmмоš vuoigatvuođaid.

DOAIBMA #5

Addit jiena juohke mánnái

► Manne mii Eurohpa Ráđis vuorjašuvvat dáinna?

Go mánát ain dárbbasit liibbaid ja albma vejolašvuodaid mitalit iežas oaiviliid ja ahte guldalit sin go ollesolbmot eai guldal dahje váldde sin duodas áššiin mat gusket sidjiide.

► Maid mii áigut bargat?

Mii áigut:

- * Movttiidahttit mánáid gávdnat sihkkaris, áktejuvnon ja jierbmás vejolašvuodaid oassálastit. Olahit dien, de mii ráhkadit njuolggadusaid dahket ahte guldalit mánáid, ja mii oahpahit fágaolmbuid geat barget mánáiguin.
- * Veahkehit eiseválddiid ráhkadit riika dásis plánaid main leat ulbmilat ja doaimmat mánáid oassálastimiiidda ja leat gergosat vástidit ja rievdadit bargovugiid jus eai guldal maid mánát dadjet.
- * Ovdánahttit mánáid oassálastima skuvllain, teknologijja bokte, ja maiddá demokratiijas ja politihkalaččat, ovdamearkan go evttohit vuolidit jienastanagi.
- * Joatkit fátmastit mánáid Eurohpa Ráđi bargui go leat áššit mat gusket sidjiide, guldalit sin ja mitalit movt mii árvvoštalaime sin oainnuid. Mii galgat ohat vejolašvuodaid gulahallat njuolgut mánáiguin ja addit saji doaimmaide maid sii hábmejít ja ollašuhhtit daid.

[Divtte jiena gullot](#)

[Skuvlafabriikka](#)

[Vuoigatvuohta gullot: mánáid oassálastin, vuodđun demokrahtalaš servodagaide](#)

[Vuoigatvuođat buohkaide](#)

DOAIBMA #6

Doarjja mánáide kriisain ja heahtediliin

► Manne mii Eurohpa Ráđis vuorjašuvvat dáinna?

Go **juoga earenoamáš dáhpáhuvá**, nu go COVID-19 pandemiija, soahti dahje dáhpáhusat dálkkádatrivedamiid geažil, de leat mánát geain lea **unnimus suodjalus**. Kriisa- ja heahtediliin leat **buot mánáid vuoigatvuođat hui rašes dilis**, nu go vuoigatvuohta oahpahussii, vuoigatvuohta orrut bearraša luhtte, vuoigatvuohta dearvvašvuođaveahkkái ja sosiála bálvalusaide, ja vuoigatvuohta buori birrasii dávjá rihkkojuvvo.

Geahča
dáid!

[Ahkeárvvoštallan mánáin
geat migrerejit](#)

Sáhtta dáhpáhuvvat ahte mánát geain lea bearaš dahje ii leat bearas, bággehallet **guođdit ruovttu ja** fárret sihkkaret báikái dahje riikii.

► Maid galgat mii bargat?

Mii galgat veahkehit eiseválddiid:

- * Suodjalit mánáid ekonomalaš ja dearvvašvuođa kriisain, soađis ja migrašuvnnas.
- * Váruhit ahte mánáid rievttit oadjebas, ráinnas ja dearvvaš birrasii áktejuvvojit ja ahte sii ožžot oahpu áktet luonddu.
- * Veahkehit mánáid oaidnit mii lea vuoiggalaš jus leat headis dahje skáidnašuvvet birasvahágiid geažil.
- * Buorebut ráhkkanan boahttevaš kriisaide dahje heahtediliide ja veahkehit eiseválddiid hukset nannoset mánáidsuodjalusaid birget ja reageret earenoamáš dáhpáhusaide.

MAID DÁL?

Boahttevaš jagiid de mii áigut bargat eanet ovttas sihke ovttasbargoskihpáriiguin ja miellahtturiikkaid eiseválddiiguin, riikkaidgaskaš organisašuvnnaiguin, eaktodáhtotalaš organisašuvnnaiguin ja vel fitnodagaiguin vai min strategiija ollašuvvá. Mii maid joatkit fáttmástit mánáid vai buorebut áddet sin sávaldagaid ja dárbbuid.

Duos dás de fertet mii bisánastit ja geahččat leat go mii ovdánan ja maid mii fertet bargat eará láhkai.

Mii jáhkket ahte juohkehaččaš lea ovddasvástádus sihkkarastit ahte mánáid vuoigatvuodát suodjaluvvojit ja buohkat váldet oasi dasa.

**Diehttelas,
don maid
sáhtát
váikkuhit!**

- * Don gávnnat **dieđuid ja ulbmiliid** strategiijaid mánáid vuoigatvuodáid birra iežat riikkas dahje ruovttubáikkis ja **hála dan birra** ustibiiguin, bearrašiin, oahpaheddjiiguin ja ollesolbmuiguin geain lea ovddasvástádus mearridit báikkálaččat.
- * Don sáhtát geavahit juohke liibba váldit mánáid fárrui dahkat mearrádusaid **skuvllas** (nu go ohppiiráđi), **ruovttuguovllus** (nu go nuoraidráđi dahje almmolaš gulahallan) dahje jus lea **earenoamáš doalut** (nu go mánáid dahje nuoraid čoahkkin).
- * Don sáhtát oassálastit **doaluide ja digaštallamiidda** mánáid vuoigatvuodáid ja strategiija birra. Jus don oainnát ahte mánáid vuoigatvuodát soitet dulbmojuvvot dahje eai áktejuvvo, de sáhtát mitalit olbmuid dan birra ja bivdit sin bargat rievdadit buori guvlui. Nie šattat don maid **olmmošvuoigatvuoda** doaimmaheaddjin.
- * Don sáhtát leat ovdagovvan go áktet earáid ja doarjjut sin dearvvašmuvvat ja leat oadjebassan.
- * Don sáhtát **čuovvut min** vai gulat ođđasiid doaimmaid birra ja mánáid vejolašvuodáid oassálastit Eurohpa Ráđis. Don sáhtát gávdnat Eurohpa Ráđi materiáldaid mánáide ja nuoraide **dákko**.

GEAHCČAS DÁN!

Mat leat mánáid vuoigatvuodát?

[Pássa du vuoigatvuodaide](#)

[Mus leat vuoigatvuodát, dus leat vuoigatvuodát, sus leat vuoigatvuodát... Oahpisteapmi mánáid vuoigatvuodaide](#)

DOAIBMA #1
Doalahit mánáid eret veahkaválddálašvuodas

[Kiko ja su giehta](#)

[Dá go lea seksuálalaš veahkaváldin?](#)

[Muital muhtimii geasa luohát](#)

DOAIBMA #2
Várut fal ahte buot mánáin leat seamma vejolašvuodát ja besset fárrui servodagas

[Mánát ja nuorat geat lehpēt suodjalusas. Dovdet iežadet rivttiid!](#)

[Manáid váras DOSTA! kampánnja](#)

DOAIBMA #3
Doarjut mánáid oažžut teknologiija ja geavahit dan sihkkarit

[Kiko ja mángasat](#)

[Oahpa iežat vuoigatvuodaid digitálalaččat](#)

DOAIBMA #4
Heivehit riektemeannudeami buorebuot mánáide

[Du vuoigatvuodát agi ektui Árvvoštallanvuogit](#)

DOAIBMA #5
Addit juohke mánnái jiena

[Divtte jiena gullot](#)

[Skuvlafabriikka](#)

[Vuoigatvuohtha gullot: mánáid oassálastin, vuodđun demokrahtalaš servodagaide](#)

[Vuoigatvuodát buohkaide](#)

DOAIBMA #6
Doarjja mánáide kriisain ja heahhtediliin

[Ahkeárvvoštallan mánáin geat migrerejit](#)

Dát almmuhus sisttisdoallá Eurohpa Ráđi doaimma mánáidvuoigatvuodaid birra (2022-2027) heivehuvvon mánáide.

Ollu giitu!

Mii háliidit giitit Zsuzsanna Rutai, riikkaidgaskasaš konsuleanta, gii veahkehii min ráhkadit dán gihppaga, heivehuvvon mánáide, ja vel Defence for Children International (Mánáid riikkaidgaskasaš bealušteaddji (Itália) ja dain 220 máná ja nuora geat ledje veahkin ovdánahttit strategiija ja earenoamážit sin áirasiidda geat ledje fárus gárvvistit dán gihppaga: Bárbara, Carlotta, Claudia, Eva, Francesco, Irene ja Viktoriya. Giitu maid Andy: ii gii bargá The Port Creative fitnodagas gi lea hábmen ja ráhkadan illustrašuvnnaid dán almmuhussii.

Dán almmuhusa sáhttiimet lágidit go oaččuimet eaktodáhtolaččat earenoamáš doarjagiid mángga riikkas geat leat miellahtut Eurohpa rádis.

Eurohpa Ráđđi lea Eurohpalaš organisašuvdna mas leat 46 riika fárus ja lea Strasbourgas, Frankriikkas. Vuodđuduvvui sihkkarastit ahte buot diet riikkat suodjalit olmmošvuoigatvuodaid, mánáid vuoigatvuodaid go dorjot mánáid ja nuoraid nu ahte ovdánit ollislaččat, ja hehttet juohke lágan vahága.

SÁM

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE